

Milla Lahdenperä kok

Toimenpidealoite asuinkunnan oikeudesta osoittaa opiskelupaikka myös aikuisten perusopetukseen

Eduskunnalle

Perusopetuslain (1216/2020) 26 §:n mukaan oppivelvollisuuteen kuuluvan perusopetuksen suorittaminen päättyy siihen, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu tai viimeistään lukuvuoden koulutyön päättyessä sinä kalenterivuonna, jona oppilas täyttää 17 vuotta. Tämän jälkeen kunnalla ei ole velvollisuutta perusopetuksen järjestämiseen. Perusopetuksen suorittamisen päättymisen jälkeen oppilas ei voi suorittaa oppivelvollisuuttaan jatkamalla opiskelua perusopetuslain 26 §:n mukaisessa perusopetuksessa.

Oppilaat, jotka eivät saavuta perusopetuksen päättötodistusta laissa säädetyssä ajassa, tulee ohjata tarkoituksenmukaisimpaan koulutukseen. Opetuksen järjestäjän tulee yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa miettiä nuorelle parhaiten soveltuva koulutuspolku. Asuinkunnan toimesta näissä ja vastaavissa tilanteissa selvitetään nuoren kokonaistilanne ja tuen tarve yhdessä oppivelvollisen ja tämän huoltajan tai muun laillisen edustajan kanssa. Oppivelvollista ohjataan hakeutumaan soveltuvaan koulutukseen ja tarvittaessa muiden tarkoituksenmukaisten palveluiden piiriin, kuten sosiaali- ja terveyspalveluihin, nuorisotoimen palveluihin tai kuntoutuspalveluihin. Jos oppivelvollinen ei saa opiskelupaikkaa yhteishausta eikä jatkuvasta hausta, asuinkunnan toimesta tehdään päätös opiskelupaikan osoittamisesta (OVL 15 §). Jos oppivelvollinen ei ole koulukuntainen, tehdään päätös oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämisestä.

Asuinkunnalla on tällä hetkellä mahdollista osoittaa opiskelupaikka tutkintokoulutukseen valmistavasta koulutuksesta (TUVA) tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentavasta koulutuksesta (TELMA). Asuinkunta ei voi kuitenkaan nykylainsäädännön perusteella osoittaa nuorelle opiskelupaikkaa aikuisten perusopetuksesta. Perusopetus voi jäädä tästä syystä oppivelvollisella kokonaan kesken. Oppivelvollisuuslakiin tarvittaisiinkin asuinkunnalle oikeus osoittaa oppivelvollinen myös aikuisten perusopetukseen, jotta oppivelvolliselle voitaisiin taata mahdollisuus suorittaa perusopetus valmiiksi 17 vuotta täytettyään. Tämä turvaisi myöhään maahan tulleelle oppivelvolliselle heille tarkoituksenmukaisimman opiskelupaikan aikuisten perusopetuksessa.

Nuori, jonka perusopetus on jäänyt kesken, voi hakeutua itsenäisesti aikuisten perusopetukseen, mutta asuinkunta ei voi osoittaa opiskelupaikkaa, eikä koulutuksen järjestäjän tarvitse ottaa oppivelvollista opiskelijaksi, jos esimerkiksi opiskelupaikat ovat täynnä. Näin ollen oppivelvollinen jää ilman tarvitsemaansa opiskelupaikkaa. Tällä hetkellä kaikki oppivelvollisuusikäiset eivät tämän vuoksi saa opiskelupaikkaa aikuisten perusopetuksesta, vaikka he hyötyisivät siitä eniten jatko-opintojen kannalta.

Toimenpidealoite TPA 76/2024 vp

Koulutus edistää yhteiskuntaan kiinnittymistä. Jos oppivelvollinen muuttaa paikkakunnalta toiselle esimerkiksi lastensuojelullisista syistä ja hän tarvitsisi opiskelupaikan aikuisten perusopetuksesta, opiskelupaikan osoituspäätöstä aikuisten perusopetukseen ei voi tehdä nykylainsäädännön mukaan. Koulutuksenjärjestäjän ei tarvitse ottaa oppivelvollista koulutukseen, jos hänestä ei ole tehty opiskelupaikan osoituspäätöstä. Lainsäädäntömuutos turvaisi oppivelvolliselle mahdollisuuden suorittaa peruskoulu loppuun 17 vuotta täytettyään aikuisten perusopetuksessa.

Etenkin maahanmuuttajataustaisille oppivelvollisuusikäisille, joilla kielitaito ei riitä TUVA-koulutukseen, olisi tärkeää voida osoittaa opiskelupaikka aikuisten perusopetuksesta. Kaikille oppivelvollisille täytyy löytyä opiskelupaikka.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla asuinkunnalle annetaan oikeus osoittaa opiskelupaikka myös aikuisten perusopetukseen.

Helsingissä 22.11.2024

Milla Lahdenperä kok